

ИЛЯ ИЛФ, ЕВГЕНИЙ ПЕТРОВ ДАВАЙ, НАШ'ТЕ!

Превод от руски: Лиляна Минкова, Миряна Башева, 1979

chitanka.info

— Обичате ли критиците? — попитали веднъж в Дома на Херцен^[1] една госпожица.

— Да — отговорила госпожицата. — Те са толкова забавни!

За госпожицата всички били забавни: и питомните зайчета, и архитектите, и птичките, и академиците, и дърводелците.

— Ах, питомните зайчета! Толкова са забавни!

— Ах, академиците! Толкова са забавни!

Ние отхвърляме най-категорично подобна обобщаваща преценка на херценодомската госпожица, но не можем да не се съгласим с нея за един от споменатите случаи.

Критиците наистина много често са твърде забавни. Те са свадливи като деца. Тригодишно хлапе, седнало в скута на майка си, изведнъж лъчезарно се усмихва и най-неочаквано изтърсва:

— Мамо ма, ти си курва!

— Кой те учи на такива думи? — пита уплашено майката.

— Коля — отговаря умното хлапе.

Родителите се втурват при Коля.

— Кой ти го каза?

— Пе-етя.

След Петя дирята се губи в огромната тълпа от дечица, научили думата „курва“ от един старорежимен благодетел.

Достатъчно е един-единствен критик да наругае нова книга, и останалите критици веднага се нахвърлят със същинска детска радост върху нея и започват и те да ритат автора.

Началото е сложено. От разбития нос на автора е потекла първата капка кръв. Възбудените критици започват да пишат.

„В своя роман «Жената на партиеща» — пише критикът Ив. Алегро — авторът не е споменал нито думичка за мелиоративните мероприятия в Средна Азия. На нас не ни трябва романи, премълчаващи за мелиоративните мероприятия в Средна Азия!“

Критикът Аф. Веригов, след като прочита рецензията на Ив. Алегро, сяда пред бюрото си и с вик: „Давай, наш’те!“ — написва следното:

„Младият, но вече безцеремонен автор в твърде пошлия си роман «Жената на партиеща» не е споменал, забележете, нито дума за мелиоративните мероприятия в Средна Азия. На нас не ни трябва такива романи!“

Най-свирепият измежду критиците, др. Столпнер Столпник, е същевременно и най-предпазливият. Той се обажда последен, някъде година и половина след излизането на книгата. Но затова пък как само го е написал!

„Долнопробният автор на гадния роман «Жената на партиеця» си е позволил в нашето вълнуващо време да клевети мелиоративните мероприятия в Средна Азия, като ги премълчава. На позорния стълб такива автори!“

Столпник удря смело. Той знае, че авторът няма да дойде да му иска обяснение. Авторът отдавна лежи в плетено кресло на верандата в санаториума за туберкулозни и кротко се кашля в носната си кърпичка. Синьото небе и сините кипариси поглеждат към болния. Те знаят, че автора на „Жената на партиеця“ няма да го бъде.

Но се случва понякога и критиците да не напишат нищо за книгата на млад автор.

Мълчи Ив. Алегро. Мълчи Столпнер Столпник. Спотаил се е и Аф. Веригов. Поглеждат се мълчаливо и не се решават да почнат. Крокодилите на съмнението гризат критиците.

— Дявол я знае тази книга — хубава книга ли е, или е лоша книга? Кой я знае! Ще я похвалиш, пък после ще се окаже, че била лоша. Не мож' се отърва от неприятности. Или пък ще я наругаеш, а тя, току-виж, излязла хубава. Ще те направят за смях. Ужасно положение!

И едва след близо две години критиците проумяват, че книгата, за която не са се решили да пишат, е излязла вече в пето издание и е препоръчана от Главното управление по политическата просвета даже за селските библиотеки.

Ужас обзема Столпник, Алегро и Аф. Веригов. По-скоро, по-скоро, хартия! И дайте, дайте ни мастило! Къде ми е писалката?

Верните пера започват да скрибуцат.

„Колкото и да е странно — пише Ив. Алегро, — но превъзходният роман «Дете на епохата» остана незабелязан от нашата критика.“

„Колкото и да е странно — крещи Аф. Веригов, — но изключителният по дълбочина на замисъла роман «Дете на епохата» мина покрай ушите на нашата критика.“

Както винаги последен се обажда Столпнер Столпник. И както винаги надминава колегите си по дълбочина на критическия анализ.

„Дете на епохата“ — пише той, — книга, престъпно премълчана от Ив. Алегро и Аф. Веригов, е велик документ на епохата. Тя получи заслуженото, въпреки че остана незабелязана от нашата критика."

Случаят с „Дете на епохата“ дава на критиците възможност да се заловят за любимото си и съвсем безопасно занимание: креслив семеен скандал. Той продължава цяла година и за него отива почти всичката хартия, отпусната от държавата за критически статии и за рецензии на нови книги.

Цяла година от страниците на вестници и списания сред публиката се плюсват унили думи като: „изопачаване“, „подмяна на фактите“, „няма нищо по-лесно от това...“ и „време е да изоставим тези мръсни похвати на жълтата преса“.

Но най-забавното в работата на критиката е един неписан закон, един пошъл принцип, установен кой знае от кого. Принципът е да се забелязва само публикуваното в дебелите списания.

Отчаяна, плувнала в пот дискусия се разгръща около някой добър или слаб разказ, излязъл в „Красная новь“ или в „Новый мир“.

Но ако същият този разказ се беше появил в „Прожектор“, в „Огоньок“ или в „Красная нива“, нито Столпнер Столпник, нито Ив. Алегро, нито Аф. Веригов няма да нарушат неписания закон и няма да се обаждат с нито един ред за разказа.

Тези аристократи на духа не се принизяват до такива „демократични низини“, каквито са грандиозните масови списания.

Или може би Столпнер Столпник чака с тази работа да се заеме Ив. Алегро? А пък Алегро поглежда плахо към Аф. Веригов?

Кажете сега, не са ли наистина забавни хора критиците?

[1] В дома, принадлежал някога на семейството на А. И. Херцен, се е помещавал известно време след Октомврийската революция, Домът на литераторите. Сега в него се намира Институтът за литература. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.